

UNIwersytet
Warszawski

Biuro Prasowe

8.02.2017

DAN DAVID PRIZE DLA PROF. ANDRZEJA UDALSKIEGO

Astronom prof. Andrzej Udalski został laureatem nagrody Dan David Prize 2017. Wcześniej wyróżnienie otrzymali m.in. Jacques Le Goff, Tony Blair i Al Gore.

Prof. Andrzej Udalski z Obserwatorium Astronomicznego UW został laureatem nagrody Dan David Prize. To międzynarodowe wyróżnienie przyznawane przez Uniwersytet w Tel Awiwie i Fundację Dan David za osiągnięcia mające przełomowe znaczenie naukowe, technologiczne, kulturalne i społeczne dla współczesnego świata. W rankingach ogólnoswiatowych nagród naukowych, których listę otwiera tradycyjnie Nagroda Nobla, zajmuje miejsce w połowie pierwszej dziesiątki.

Prof. Udalski został wyróżniony za wkład w rozwój nowej dziedziny badań astronomicznych – wielkoskalowych przeglądów nieba prowadzonych w szerokim zakresie skal czasowych. Naukowiec z Uniwersytetu Warszawskiego otrzymał nagrodę w kategorii Przyszłość (Future) – astronomia.

– Otrzymanie tej nagrody to dla mnie ogromna satysfakcja i przyjemność. W tym roku obchodzimy dwudziestopięcioletnie projektu, który prowadzę. OGLE to jeden z największych projektów obserwacyjnych na świecie. Dan David Prize jest niejako ukoronowaniem sukcesów, które odnosimy od tych dwudziestu pięciu lat – powiedział po ogłoszeniu wyników prof. Udalski.

Wraz z nim w tej samej kategorii zostali wyróżnieni prof. Neil Gehrels z NASA Goddard Space Flight Center, twórca projektu kosmicznego SWIFT dającego podwaliny astrofizyki promieniowania gamma, oraz prof. Shrinivas Kulkarni z California Institute of Technology, twórca fotometrycznego przeglądu nieba PTF, dyrektor największych na świecie obserwatoriów astronomicznych Keck na Hawajach i Mount Palomar w Kalifornii.

Prof. Andrzej Udalski jest kierownikiem i współtwórcą największego projektu obserwacyjnego w historii polskiej astronomii „OGLE – The Optical Gravitational Lensing Experiment”, który od dwudziestu pięciu regularnie lat przynosi odkrycia naukowe najwyższej światowej rangi. Profesor jest też twórcą nowoczesnych kamer, które pozwalają szczegółowo przeglądać ogromne fragmenty nieba. Brał również udział w budowie Teleskopu Polskiego w Obserwatorium Las Campanas w Chile. Na badania w ramach czwartej fazy projektu – OGLE-IV – otrzymał w 2009 roku prestiżowy Advanced Grant Europejskiej Rady ds. Badań (ERC) w wysokości 2,5 mln euro.

Podczas badań prowadzonych w projekcie OGLE dokonano przełomowych odkryć w dziedzinie planet pozasłonecznych. Po raz pierwszy z sukcesem stosowano dwie nowe techniki detekcji tych obiektów – metodę „tranzytów” i metodę mikrosoczewkowania

grawitacyjnego – co przyniosło odkrycie kilkunastu planet krążących wokół innych gwiazd. Odkryte i scharakteryzowane w projekcie OGLE gwiazdy zmienne tworzą największą na świecie kolekcję liczącą już około miliona obiektów.

Regularnie wykrywane są również kosmiczne eksplozje – gwiazdy nowe, nowe karłowate oraz wielkie wybuchy wywoływane przez gwiazdy supernowe. Astronomowie pracujący w projekcie OGLE znaleźli kilka nieznanych wcześniej planet karłowatych w Układzie Słonecznym, a także wiele interesujących obiektów spoza naszej Galaktyki – kwazarów – oraz inne galaktyki. Dzięki obserwacjom projektu OGLE lepiej poznano budowę Drogi Mlecznej i sąsiednich galaktyk – Obłoków Magellana.

Prof. Andrzej Udalski jest autorem i współautorem 450 prac publikowanych w najbardziej renomowanych czasopismach naukowych na świecie i cytowanych ponad 18 tys. razy.

Tegorocznych laureatów nagrody Dan David Prize poznaliśmy 7 lutego. Uroczystość wręczenia nagród odbędzie się 21 maja na Uniwersytecie w Tel Awiwie.

O nagrodzie Dan David Prize

Nagroda jest przyznawana od 2002 roku w trzech kategoriach: Przeszłość (osiągnięcia dotyczące czasów minionych), Teraźniejszość (osiągnięcia wzbogacające i kształtujące współczesne społeczeństwo) i Przyszłość (osiągnięcia skoncentrowane na przełomowych badaniach rokujących lepsze zrozumienie świata w przyszłości). Corocznie w każdej z tych kategorii są wskazywane konkretne dyscypliny naukowe, w których są wybierani laureaci. W każdej z kategorii wysokość nagrody wynosi milion dolarów. Podczas wcześniejszych edycji wyróżnienie otrzymali m.in. historyk Jacques Le Goff, ekonomista Anthony B. Atkinson, pisarz i literaturoznawca Amos Oz, politycy Tony Blair i Al Gore.